

Ocena ilościowa ryzyka: analiza drzewa błędu (konsekwencji)

Zajęcia 6

dr inż. Piotr T. Mitkowski

piotr.mitkowski@put.poznan.pl

Plan zajęć

- **Metody QRA: Qualitative Risk Assessment (ilościowe metody oceny)**
- **Tworzenie drzewa błędu**

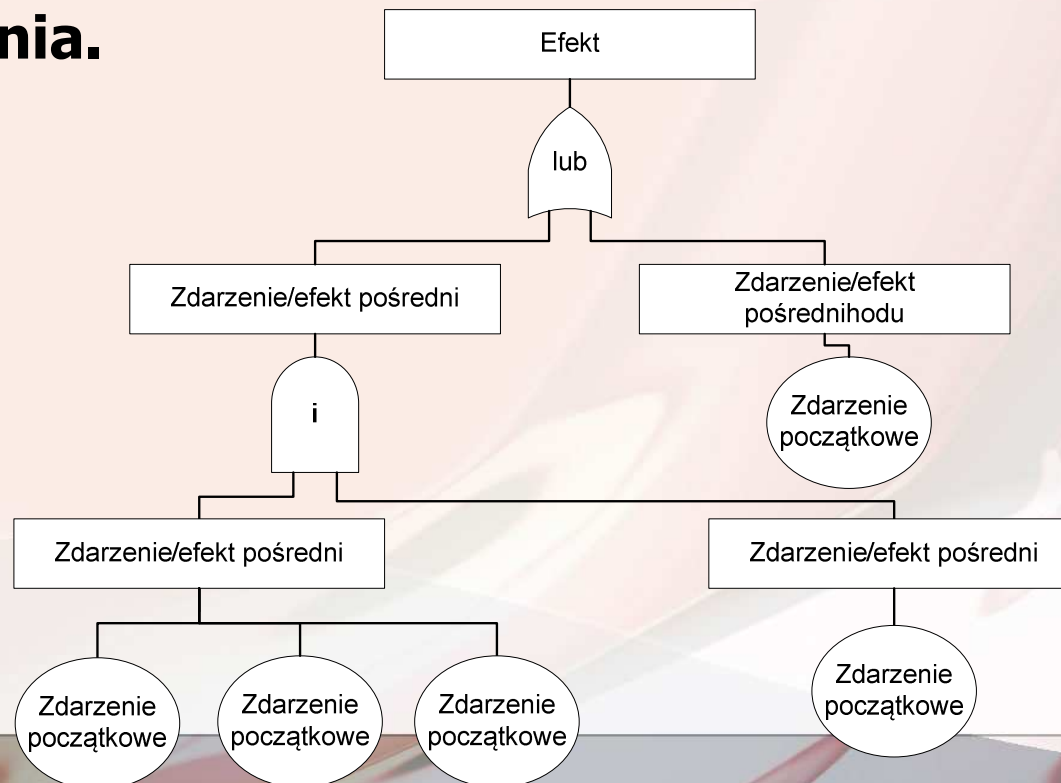
QRA: Qualitative Risk Assessment

- **QRA – ilościowa ocena ryzyka**
- **Wszystkie metody QRA bazują na konstruowaniu drzewa logicznego**
- **Drzewo logiczne pokazuje jak są powiązane poszczególne przyczyny określonego zdarzenia (skutku)**
- **Dane pokazujące ilość awarii są wykorzystywane w drzewach w celu obliczenia prawdopodobieństwa czy też częstotliwości, z jaką może wystąpić dana przyczyna i skutek (wypadek)**
- **W QRA wykorzystywane są:**
  - **drzewo błędów (z ang. Fault Tree Analysis, FTA),**
  - **drzewo zdarzeń (z ang. Event Tree Analysis, ETA).**

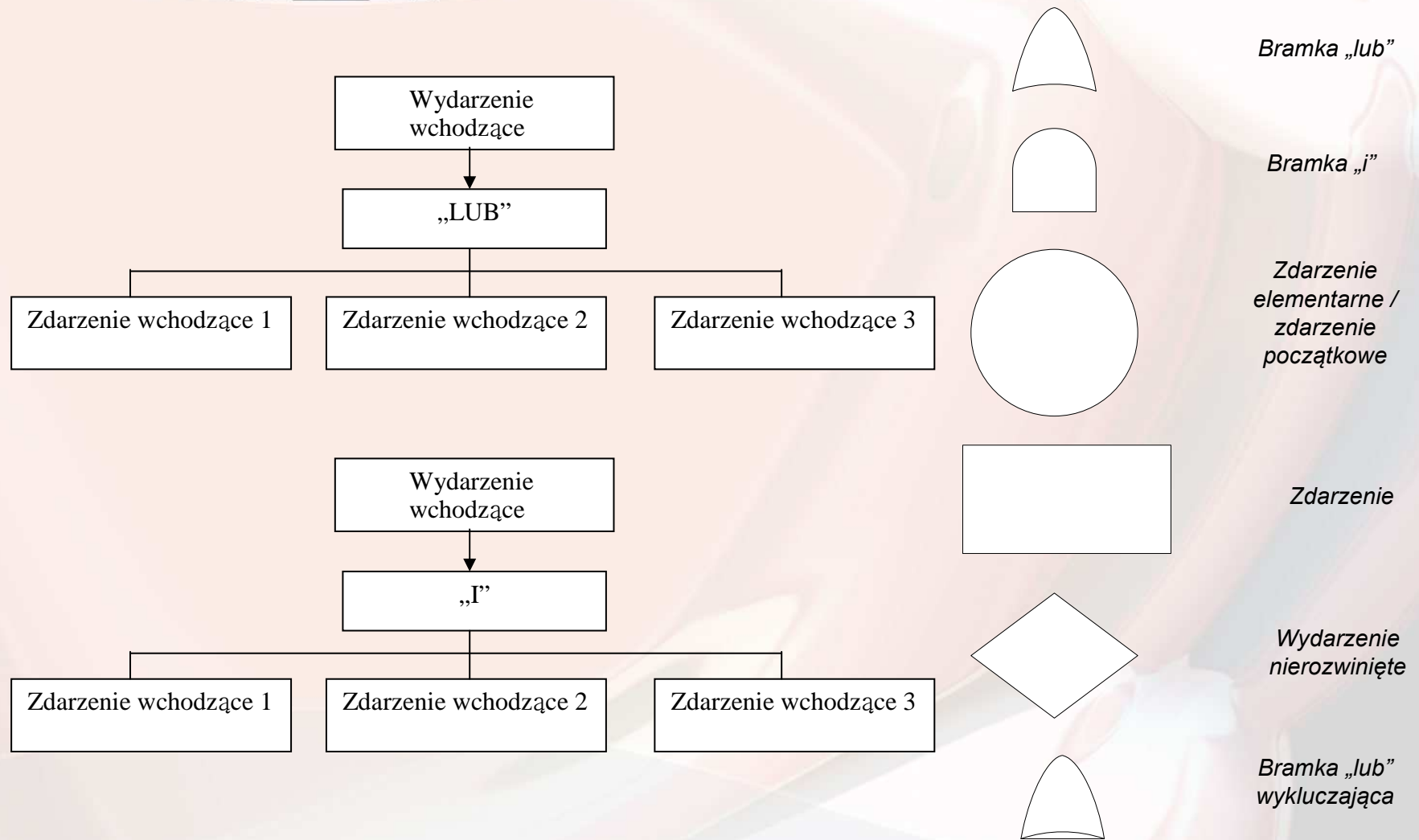
FTA & ETA: Drzewo Błędów i Drzewo Wydarzeń

Drzewa błędów (FTA):

- diagramami o logice „od góry do dołu”,
- bramki logiczne prowadzą do zidentyfikowanego zdarzenia początkowego,
- pokazuje prawdopodobieństwo niepożądanego wydarzenia.

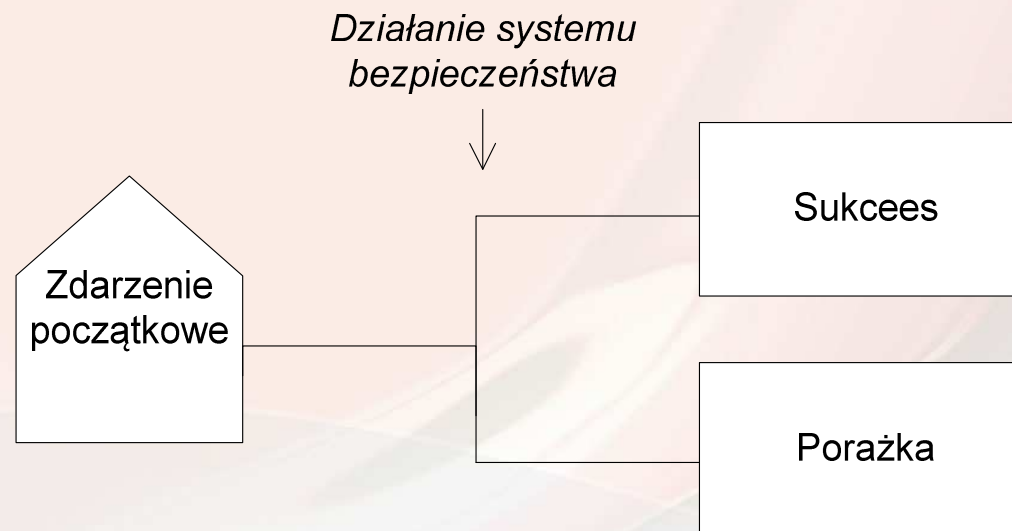
Schemat bramek logicznych

FTA & ETA: Drzewo Błędów i Drzewo Wydarzeń

Drzewa zdarzeń (ETA):

- **zwykle tworzone są po drzewach błędów,**
- **analizują zdarzenia, które wynikają z pojedynczego wypadku w postaci prostych bramek logicznych,**
- **drzewo zdarzeń analizuje możliwe skutki zdarzenia początkowego.**

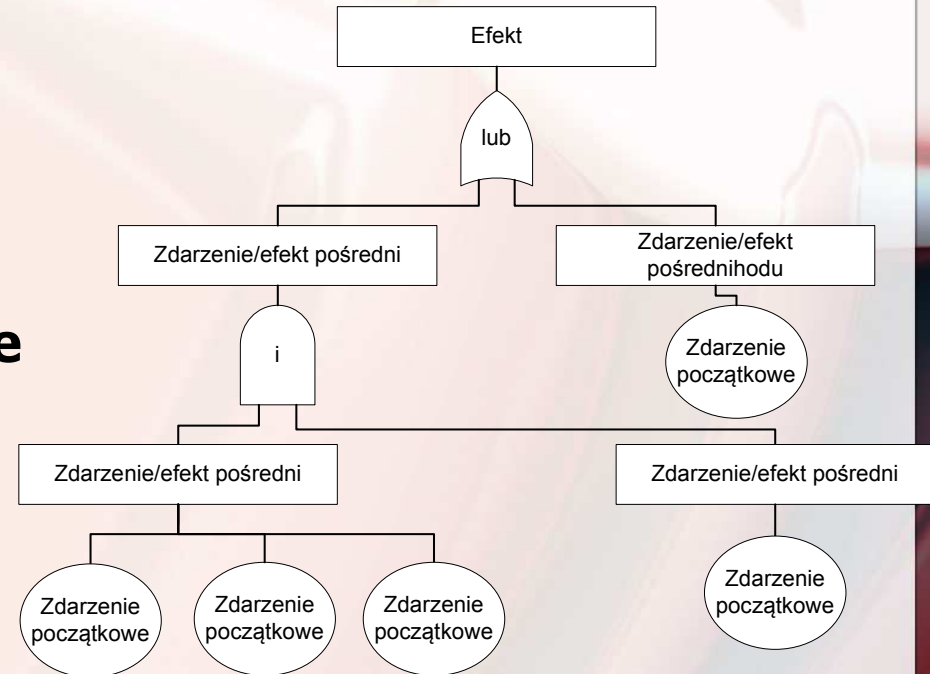

FTA: analiza drzewa błędów

- Tworząc drzewo błędu należy rozpocząć od pierwszego zidentyfikowanego zdarzenia, które stanowi górę diagramu,
- następnie uporządkować w sposób logiczny zdarzenia mające wpływ na zaistnienie wydarzenia
- zdarzenia są powiązane za pomocą dwóch rodzajów tzw. bramek „I” i „LUB” w zależności od ich zależności logicznych

- Bramka „LUB” przedstawia sytuację, w której następane wydarzenie nastąpi, gdy przynajmniej jedno ze zdarzeń „wychodzących” zaistnieje.
- Bramka „I” przedstawia sytuację, w której następane wydarzenie nastąpi tylko i wyłącznie, gdy zaistnieją wszystkie zdarzenia wchodzące.

Tworzenie drzew logicznych

Podstawowe zasady konstruowania drzewa logicznego :

- **W danym czasie myśl tylko o jednym poziomie pamiętając o właściwej sekwencji wydarzeń,**
- **Zdefiniuj wydarzenie, które stoi na szczycie drzewa: rozważaj tylko zasadnicze warunki wstępne,**
- **Powiąz je z górnym wydarzeniem poprzez bramki logiczne „I” lub „LUB”,**
- **Złożony system podziel na pod-drzewa,**
- **Kontynuuj rozbudowę pod-drzew, aż do uzyskania podstawowych lub początkujących zdarzeń,**
- **Sprawdź czy zostały wykorzystane właściwe wszystkie podstawowe kategorie wydarzeń.**

FTA: analiza drzewa błędu

Drzewo błędu jest tak skonstruowane, że można tylko rozpatrywać dwie sytuacje, to znaczy, że system lub podsystem działa lub nie działa.

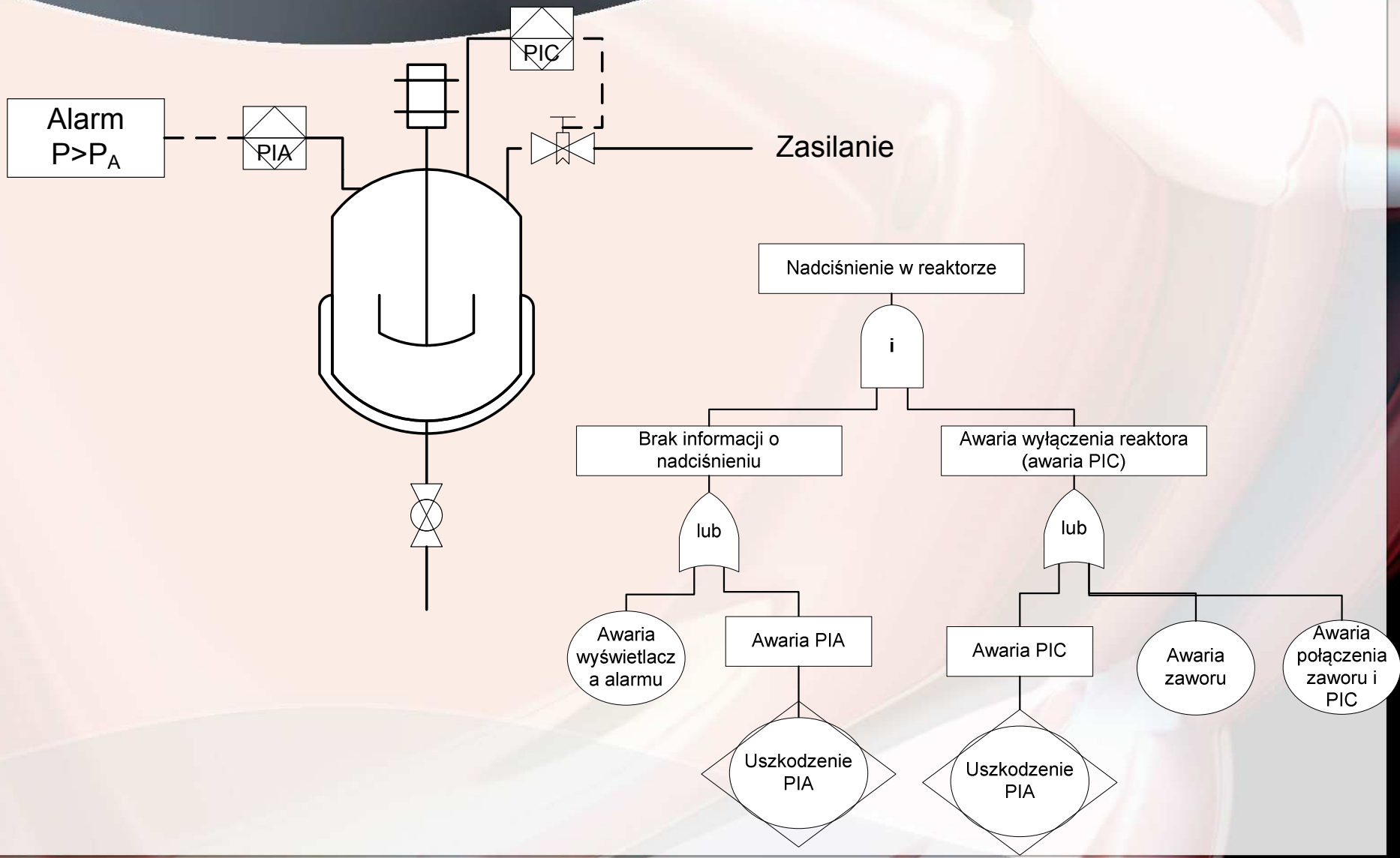
Nie jest możliwe prowadzenie rozważań, czy mamy do czynienia z sytuacją pośrednią, np. zawór otwarty w 80%.

Tworzenie drzew logicznych

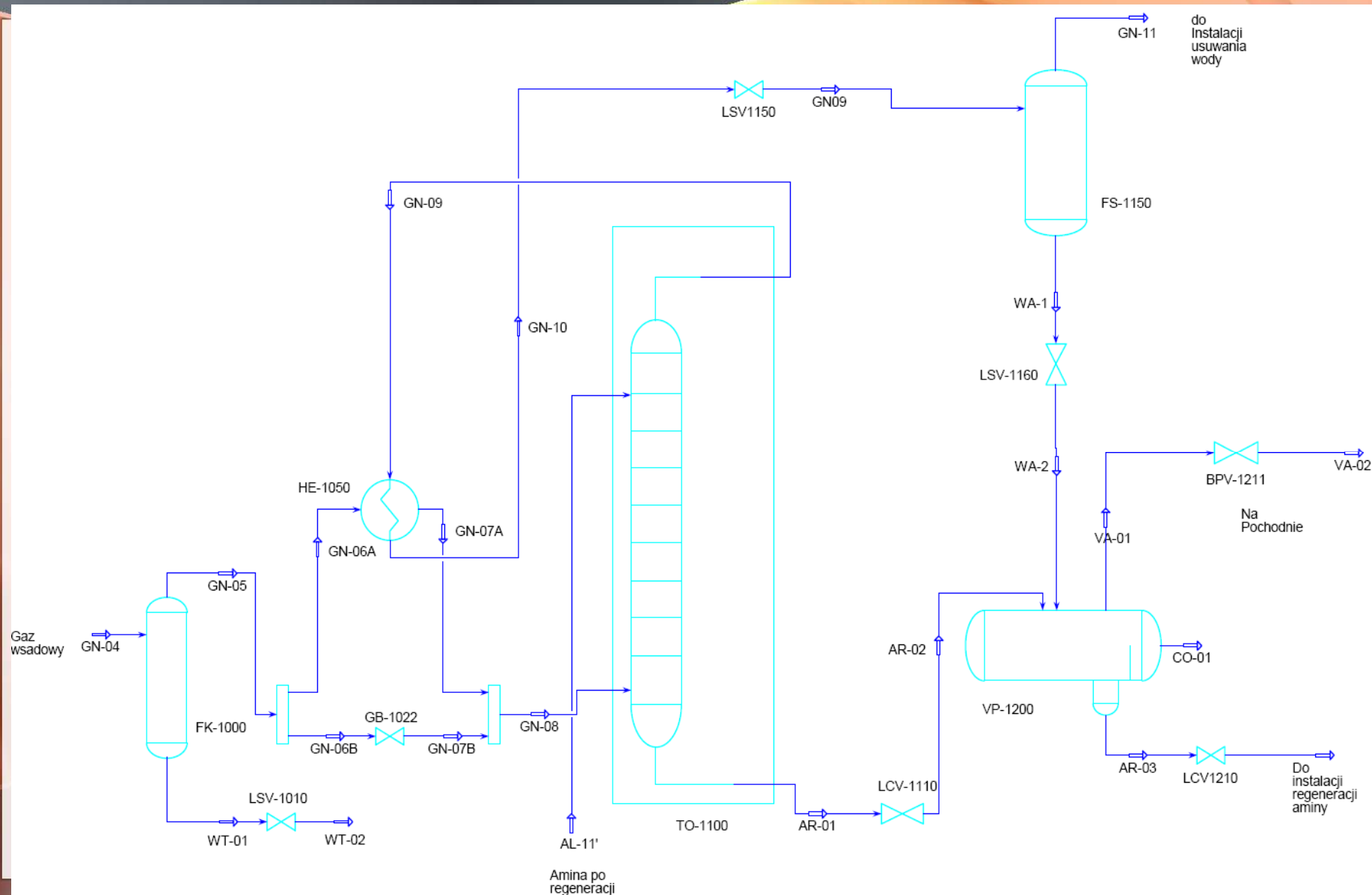
Należy mieć na uwadze, że:

- **określone podstawowe zdarzenie (zwane również zdarzeniem początkowym) może się znaleźć w diagramie więcej niż jeden raz,**
- **to samo zdarzenie może być przyczyną kilku składowych tego samego zdarzenia głównego,**
- **wiele składowych systemu lub podsystemu mogą nie zadziałać z tej samej przyczyny (zdarzenia).**

FTA: Reaktor chemiczny

Przykładowa instalacja aminowego mycia gazu

FTA: pogorszenie się absorpcji CO₂

